

Utlåtande 2015:42 RVIII (Dnr 327-1747/2013)

Frihet inom äldreomsorgen

Motion (2013:76) av Christopher Ödmann (MP)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2013:76) av Christopher Ödmann (MP) om ”Frihet inom äldreomsorgen” anses besvarad med hänvisning till utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Clara Lindblom anför följande.

Ärendet

Christopher Ödmann (MP) föreslår i en motion att biståndsbedömningen tas bort när äldre ska välja om man vill bo kvar hemma eller på servicehus samt att biståndsbedömningen övergår till att ge stöd för vilken omsorg den enskilde äldre bör ha i sitt eget boende eller på sitt servicehus.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, äldrenämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Pensionärernas Riksorganisation (PRO), Sveriges Pensionärsförbund (SPF), Svenska Kommunal Pensionärers Förbund (SKPF) och Sveriges Pensionärers Riksförbund (SPRF).

Pensionärernas Riksorganisation (PRO), Svenska Kommunal Pensionärers Förbund (SKPF) och Sveriges Pensionärers Riksförbund (SPRF) har ej inkommit med svar.

Stadsledningskontoret skriver att riktlinjerna för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg kommer att revideras och att det med nuvarande

lagstiftning är juridiskt omöjligt att helt ta bort momentet med biståndsbedömning för insatser som beviljas enligt Socialtjänstlagen.

Äldrenämnden anser att förslagen i motionen antingen inte är möjliga att genomföra juridiskt, redan är införda alternativt under utredning.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd skriver att äldre vill bo kvar hemma snarare än att flytta till äldreboende eller servicehus.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att riktlinjerna för att komma ifråga för en servicehuslägenhet är tillräckligt generösa och att handläggarna i sin bedömning tar hänsyn till både fysiska och mentala behov samt även oro och hög ålder.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att om biståndsbedömningen för servicehus tas bort krävs det ändringar både i socialtjänstlagen och i stadens riktlinjer.

SPF föreslår att biståndsbedömning ska tas bort för personer över 90 år och att biståndsbedömning för vård och omsorg i hemmet eller till boende i servicehus ska tillgodoses genom förenklat biståndsbeslut.

Mina synpunkter

Alla äldre i Stockholms stad har rätt till ett bra och tryggt boende. Många äldre vill bo kvar i sin bostad så länge som möjligt men ingen med stora omsorgsbehov eller som lider av oro och isolering ska behöva bo kvar i en otrygg miljö mot sin vilja.

I budgeten för 2015 slår vi fast att staden ska hjälpa alla över 85 år med ett tryggt äldreanpassat boende. Arbetet med bostadsanpassning ska bli aktivare. Om en äldre person inte vill flytta från sitt bostadsområde kan lösningen vara att bereda plats i bottenplan.

Bedömningen av rätt till servicehus och vård- och omsorgsboende ska också bli mer generös, för att tillgodose dessa behov. Om vi under mandatperioden märker att det finns ett behov av att ytterligare se över stadens riktlinjer för biståndsbedömning så kommer vi naturligtvis att göra det.

I budgeten ligger även ett uppdrag till stadsdelsnämnderna, kommunstyrelsen och äldrenämnden att utreda om riktlinjerna för boendelöftet 85+ är underfinansierade och i behov av justering.

Jag anser att boendalternativen för äldre i Stockholms stad behöver breddas. Det ska finnas olika boendeformer som passar individuella behov. Närheten till service är viktig. Vård- och omsorgsboende, servicehus, korttidsboende/korttidsvård, trygghetsboende och seniorboende ska utvecklas i

riktning mot mer hemliknande enheter och enklare övergångar när omsorgsbehoven ökar.

En utredning har tillsatts för att se över stadens behov av anpassat boende för äldre i ordinärt och särskilt boende samt tydliggöra funktionen för olika former av bostäder för äldre i syfte att höja trygghet och skapa gemenskap. Det pågår även ett långsiktigt arbete med att hålla hyrorna nere vid upprustning och nyproduktion så att alla äldre ska ha råd att bo bra.

Med hänvisning till ovanstående anser jag motionen om frihet inom äldreomsorgen besvarad.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2013:76) av Christopher Ödmann (MP) om ”Frihet inom äldreomsorgen” anses besvarad.
2. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samråd med äldrenämnden utreda möjligheterna att tillhandahålla personer från 85 års ålder som så önskar plats på servicehus utan biståndsbedömning.
3. Därutöver anføres följande.

Denna motion remissbehandlades i nämnderna under förra mandatperioden, det vill säga Alliansens majoritet. I sina reservationer från 2014 ställer sig Socialdemokraterna och Vänsterpartiet bakom Miljöpartiets motion, för att idag i det skrivna svaret driva en ljummare politik om att se över rådande riktlinjer. Detta markerar den tydliga skillnaden mellan de rödgrönrosas opportunistiska tongångar i opposition och deras mer avmätta agerande i praktiken när de nu är i majoritet.

Alliansen värnar om rätten att själva kunna välja utifrån individuella förutsättningar – för alla stockholmare. Alla har rätt till en bra äldreomsorg som ges efter egna önskemål och behov. Det finns ingen anledning till att stockholmare ska tas ifrån inflytande över sina livsval bara för att man blir äldre. Servicehusen ska kvarstå som en av flera boendeformer så länge efterfrågan finns och kommunstyrelsen och äldrenämnden ska utreda möjligheten att erbjuda alla från 85 års ålder plats på

servicehus utan biståndsbedömning. Vid biståndsbedömning för plats på vård- och omsorgsboende ska särskild hänsyn tas till hög ålder kombinerat med ensamhet.

Reservation anfördes av borgarrådet Lotta Edholm (FP) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2013:76) av Christopher Ödmann (MP) om ”Frihet inom äldreomsorgen” anses besvarad.
2. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samråd med äldrenämnden utreda möjligheterna att tillhandahålla personer från 85 års ålder som så önskar plats på servicehus utan biståndsbedömning.
3. Därutöver anføres följande.

Folkpartiet välkomnar ansatsen i motionen att underlätta biståndsbedömningen av rätt till servicehus. Servicehusen är viktiga att bevara. Äldre som blir beviljade plats på servicehus får en friskare ålderdom och behöver flytta till vård- och omsorgsboende senare än äldre som bor kvar i sitt ordinära boende.

Vi är i dagsläget beredda att yrka på att alla äldre över 85 år som så önskar ska få rätt till servicehus. Det är ett ambitiöst löfte, men något vi anser möjligt att finansiera.

Enligt siffror från äldreförvaltningen 2013 fick 40 procent av de sökande till servicehus avslag. Alliansen agerade under sin tid vid makten för att ålder och ensamhet skulle ges större vikt vid biståndsbedömning av rätt till servicehus. Än så länge har den nya majoriteten inte vidtagit några konkreta initiativ i den riktningen. Den nya majoritetens så kallade boendelöfte är mest tomma ord utan finansiell täckning. Att få flytta till bottenplan är inte den typen av anpassat boende som många äldre behöver.

Servicehusens framtid är beroende av att stadens politiker satsar de pengar som behövs för att kunna ge fler sökande plats, men också av att fler äldre har möjlighet att söka. I dagsläget är tillgången på servicehus beroende av vilken stadsdel man bor i. Folkpartiet vill införa ett valfrihetssystem för servicehus så att äldre kan ansöka om servicehus även i andra stadsdelar – vilket inte minst gynnar de äldre som bor i en stadsdel som helt saknar servicehus. Det skulle innebära mer självbestämmande för de äldre samt stärka efterfrågeunderlaget för servicehusen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2013:76) av Christopher Ödmann (MP) om ”Frihet inom äldreomsorgen” anses besvarad med hänvisning till utlåtandet.

Stockholm den 1 april 2015

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Clara Lindblom

Kerstin Tillkvist

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Regina Kevius och Dennis Wedin (alla M) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Lotta Edholm (FP) med hänvisning till Folkpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) med hänvisning till Folkpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Erik Slottner (KD) enligt följande.

Om jag hade haft rösträtt skulle jag ha yrkat enligt följande:

1. Motion (2013:76) av Christopher Ödmann (MP) om ”Frihet inom äldreomsorgen” anses besvarad.
2. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samråd med äldre nämnden införa en boendegaranti som utan biståndsbedömning ger personer över 85 år rätt till plats på ett äldreboende.
3. Därutöver anføres följande.

Alliansen värnar om rätten att själva kunna välja utifrån individuella förutsättningar – för alla stockholmare. Alla har rätt till en bra äldreomsorg som ges efter egna önskemål och behov. Det finns ingen anledning till att man som medborgare tas ifrån inflytande över sina livsval bara för att man blir äldre.

Kristdemokraterna vill garantera äldre som känner otrygghet och ensamhet i sitt hem en plats på ett äldreboende. Med utgångspunkt i den värdegrund som vi har infört inom äldreomsorgen vill vi utforma en boendegaranti, utan biståndsbedömning, för dem som är över 85 år. För en person i hög ålder är en oviss process med risk för avslag och överklaganden en orimlig påfrestning. Bara vetskapen om att det kommer att finnas en plats på ett äldreboende den dag behov uppstår ökar i sig tryggheten. Äldreboendegarantin var en del av Kristdemokraternas budgetreservation för 2015.

Miljöpartiets motion remissbehandlades i nämnderna under förra mandatperioden, det vill säga då Alliansen var i majoritet. I sina reservationer från 2014 ställer sig Socialdemokraterna och Vänsterpartiet bakom motionen, för att idag i det skrivna svaret driva en ljummare politik om att se över rådande riktlinjer. Detta markerar den tydliga skillnaden mellan de rödgrönrosas opportunistiska tongångar i opposition och deras mer avmätta agerande i praktiken när de nu är i majoritet.

Remissammanställning

Ärendet

I en motion (2013:76) till kommunfullmäktige tar Christopher Ödmann (MP) upp frågan om när en plats på servicehus ska beviljas.

Enligt motionen finns det många lediga lägenheter för äldre på stadens servicehus. Samtidigt finns det många äldre som vill flytta till servicehusen men de får inte det med hänvisning till stadens riktlinjer. Motionären framför vidare att biståndsbedömningen i staden är olika och att det är olika lätt/svårt att få en lägenhet i servicehus. Enligt motionen skulle full valfrihet för de äldre att välja om de vill bo kvar hemma eller flytta till servicehus öka tryggheten och minska oron.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår motionären följande:

- Biståndsbedömningen tas bort när äldre ska välja om man vill bo kvar hemma eller på servicehus
- Biståndsbedömningen övergår till att ge stöd för vilken omsorg den enskilde äldre bör ha i sitt eget boende eller på sitt servicehus.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, äldrenämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tenstas stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Pensionärernas Riksorganisation (PRO), Sveriges Pensionärsförbund (SPF), Svenska Kommunal Pensionärers Förbund (SKPF) och Sveriges Pensionärers Riksförbund (SPRF).

Pensionärernas Riksorganisation (PRO), Svenska Kommunal Pensionärers Förbund (SKPF) och Sveriges Pensionärers Riksförbund (SPRF) har ej inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 april 2014 har i huvudsak följande lydelse.

I december 2013 antog äldrenämnden förslag till reviderade riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg. Detta ärende är nu ute på remiss till bland annat stadsledningskontoret. I äldrenämndens förslag anges att biståndsbedömning för servicehusboende ska grunda sig på en helhetsbedömning med fokus på den enskildes

upplevelse av otrygghet där även ålder ska beaktas.

För bistånd som ges med stöd av socialtjänstlagen (SoL), krävs någon form av bedömning av behovet. Det är med nuvarande lagstiftning därför inte juridiskt möjligt att helt ta bort momentet med biståndsbedömning för insatser som beviljas enligt SoL.

Utöver servicehus finns flera andra boendeformer som kan vara alternativ för den äldre som inte vill bo kvar i sitt eget hem. De kan till exempel söka sig till ett trygghetsboende eller ett seniorboende, som är alternativ som inte kräver någon biståndsbedömning.

Regeringen har nyligen tillsatt utredningen ”Åtgärder för att främja äldres hälsa, trygghet och självbestämmande”. Ett av utredningens uppdrag är att se över kommunernas möjlighet att erbjuda äldreomsorg eller annan service utan traditionell biståndsbedömning. Denna utredning kommer att presentera sina förslag i december 2015.

Stadsledningskontoret föreslår att motion (2013:76) av Christopher Ödmann (MP) om frihet inom äldreomsorgen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 mars 2014 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen.

Reservation anfördes av Christopher Ödmann m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Torun Boucher (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Mirja Räihä m.fl. (S), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 mars 2014 har i huvudsak följande lydelse.

I budget 2014 anges att servicehusen ska kvarstå som en av flera boendeformer så länge efterfrågan finns. Äldrenämnden har i uppdrag att följa och analysera avslag på ansökan om boende på servicehus. I uppdraget ligger också att se över bedömningsgrunderna för att erhålla en plats på servicehus samt att utreda förutsättningarna för att införa valfrihetssystem för servicehus.

I december 2013 antog äldrenämnden förslag till reviderade riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg. Förslaget har överlämnats till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige. I de föreslagna riktlinjerna anges att biståndsbedömning för servicehusboende ska grunda sig på en helhetsbedömning med fokus på den enskildes upplevelse av otrygghet där även ålder

ska beaktas.

För bistånd som ges med stöd av socialtjänstlagen (SoL), krävs någon form av bedömning av behovet. Det är med nuvarande lagstiftning därför inte juridiskt möjligt att helt ta bort momentet med biståndsbedömning för insatser som beviljas enligt SoL. Biståndsbedömningen kan dock förenklas på olika sätt såsom exempelvis görs i staden avseende trygghetslarm där personer 65 år och äldre som ansöker om denna insats beviljas detta.

Det som föreslås i motionen överensstämmer däremot med vad som införts för de servicehus som staden omvandlat till seniorboende respektive trygghetsboende. I och med att dessa boendeformer inte omfattas av begreppet särskilt boende enligt SoL, innebär det att de äldre som vill, själva kan välja att flytta till ett seniorboende eller trygghetsboende utan föregående biståndsbedömning.

Vidare utgör en stor del av dagens biståndsbedömning att ”ge stöd” genom att utreda, bedöma och fatta beslut om vilka insatser som den enskilde har behov av i sitt hem. Detta oavsett om den enskilde bor i ordinärt boende, inklusive seniorboende och trygghetsboende, eller i servicehus.

Regeringen har nyligen tillsatt utredningen ”Åtgärder för att främja äldres hälsa, trygghet och självbestämmande”. Ett av utredningens uppdrag är att se över kommunernas möjlighet att erbjuda äldreomsorg eller annan service utan traditionell biståndsbedömning. Äldreförvaltningen välkomnar en sådan översyn och kommer att bevaka denna utredning som ska presentera sina förslag i december 2015.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 april 2014 att överlämna tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remiss.

Särskilt uttalande gjordes av Ewa Larsson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning tjänsteutlåtande daterat den 24 februari 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Vid biståndsbedömning följer förvaltningen gällande lagstiftning och stadens riktlinjer. Förvaltningens uppfattning är att de flesta äldre med behov av stöd som ansöker om boende beviljas stöd, antingen på servicehus eller i annan form. Utöver servicehus finns fler andra boendeformer. Äldre som inte vill bo kvar hemma kan till exempel söka sig till ett trygghetsboende, som är ett alternativ som inte kräver biståndsbedömning. Det finns inga servicehus inom Skarpnäcks stadsdelsområde. Förvaltningens upplevelse är att de flesta äldre vill bo kvar hemma så länge som möjligt, snarare än att flytta till äldreboende eller servicehus.

En generösare biståndsbedömning för denna boendetyper skulle öka kostnaderna för stadsdelsnämnden.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 10 april 2014 att i huvudsak bifalla förvaltningens beslut och i övrigt anföra:

Den utredning som genomfördes av äldrenämnden 2013 visade att 40% av de som ansökt om servicehusboende fått avslag. Detta är en av anledningarna till att följande skrivning finns med i budget 2014 för Stockholms stad ”Servicehusen ska kvarstå som en av flera boendeformer så länge efterfrågan finns. Äldrenämnden uppdras att följa avlagen för servicehus som överklagas för att kartlägga olika samband. Det kan till exempel handla om att se över behovsgrunderna för att ansöka om plats, utformningen av servicehusens innehåll och verksamhet samt rusta och utveckla moderna alternativ. Vid biståndsbedömning ska särskild hänsyn tas till äldre och ensamhet. Äldrenämnden uppdras även att utreda effekterna av att alla stockholmare över en viss ålder som ansöker till vård och omsorgsboende beviljas plats.” Det är angeläget att även stadsdelsförvaltningen noga bevakar och följer upp att de intentioner som tydliggjorts i budgeten efterföljs.

Reservation anfördes av Ornina Younan (S), Jonas Ljungstedt (V), Emanuel Öz (S) och Rune Olofsson (S) till förmån för eget förslag, *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Awad Hersi (MP) och Derya Uzel (MP) till förmån för eget förslag, *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Ann-Katrin Åslund m.fl. (FP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Ornina Younan (S) , *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 februari 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att riktlinjerna för att komma ifråga för en servicehuslägenhet är tillräckligt generösa och att handläggarna i sin bedömning tar hänsyn till både fysiska och mentala behov samt även oro och hög ålder.

Förvaltningen anser att det, för den enskildes rättsäkerhet, är mycket viktigt att det i staden råder en likställighet i bedömningen av rätten till servicehusboende.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 10 april att godkänna stadsdelsförvaltningens svar på motionen.

Reservation anfördes av Erik Malm m.fl. (MP) och Gunnar Ågren (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Anders Göransson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 mars 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Insatser om servicehus beslutas enligt socialtjänstlagens 4 kap 1 § och stadens riktlinjer för handläggning av ärenden enligt Sol och LSS (ÄF dnr 105-273/2009) inom äldreomsorgen. Av texten (7.1.7) i riktlinjerna framgår att bedömningen för servicehus-boende ska grunda sig på en helhetsbedömning där den enskildes ålder, upplevelse av otrygghet och allmänna hälsotillstånd ska beaktas. Södermalms biståndshandläggare följer dessa riktlinjer vid handläggning av ansökan till servicehus. För att säkra att riktlinjer följs och lika bedömningar görs samråder alltid biståndshandläggaren med beställarchefen innan ett beslut fattas om servicehus. Samrådet innebär en noggrann föredragning om personens situation och skäl till ansökan. Förvaltningen anser att riktlinjerna för servicehus är tydliga och följs.

Enligt gällande lagstiftning är det kommunens skyldighet att den enskildes behov av servicehus utreds och bedöms samt att det fattas ett biståndsbeslut. Kommunen ska aktivt sörja för att den enskilde får det stöd och den hjälp som behövs för att få möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

För att införa full valfrihet för de äldre om de vill bo kvar hemma eller flytta till servicehus, det vill säga ta bort bistånds-bedömning för servicehus, krävs ändringar både i socialtjänstlagen och i stadens riktlinjer.

SPF Stockholmsdistrikt

SPF Stockholmsdistrikts yttrande daterat den 24 februari 2014 har i huvudsak följande lydelse.

SPF Stockholmsdistriktet förslår följande förändring av förslaget.

1. Biståndsbedömning skall tas bort för personer över 90 år, de ska fritt kunna välja om de vill bo i servicehus.
2. Biståndsbedömning för vård och omsorg i hemmet eller till boende i servicehus skall tillgodoses genom Förenklat biståndsbeslut.

SPF Stockholmsdistrikt förslår att de kostnader som förslaget skulle medföra, istället bör användas till att anställa välutbildad vårdpersonal och kunniga arbetsledare. Det skulle leda till bättre arbetsmiljö med nöjd personal och nöjda vårdtagare.

Reservationer m.m.

Äldrenämnden

Reservation anfördes av Christopher Ödmann m.fl. (MP) enligt följande.

”Miljöpartiet yrkar att äldrenämnden beslutar att som svar på remissen

1. Tillstyrka motionen
2. anföra följande

Det börjar bli mer och mer uppenbart att det är en ohållbar situation att äldre som vill in på servicehus inte får det samtidigt som staden har lediga lägenheter för just detta ändamål.

De senaste åren blir det alltmer uppenbart att fler och fler vill se en ändring som leder till att de äldres vilja ska vara vägledande när det gäller om man ska bo kvar hemma eller få flytta till ett tryggare socialt sammanhang som servicehusen ofta är.

Regeringens utredning om ”Åtgärder för att främja äldres hälsa, trygghet och självbestämmande” är ett sådant försök liksom Stockholms Stads beslut att ge en generösare biståndsbedömning. Förändringar av lagstiftningen är nödvändig och verkar vara på väg för ökad valfrihet för de äldre i framtiden.

Det är rätt uppenbart att den nuvarande lagstiftningen inte längre fungerar för dagens situation. Att de äldre vill bo kvar hemma så länge man kan är idag en självklarhet. Många kommer välja att bo kvar hela livet vilket idag är möjligt med det bistånd man kan få och som utvecklas mer för varje år. Problemet är de som inte vill bo kvar hemma hela livet utan vill flytta till ett som man upplever tryggare och socialare sammanhang. Vi anser att den enskilde äldres vilja ska vara vägledande och att samhällets stöd ska vara utformat fullt ut efter detta.”

Reservation anfördes av Torun Boucher (V) enligt följande.

”Vänsterpartiet yrkar att äldrenämnden godkänner nedan svar på motionen och överlämnar det till kommunstyrelsen om sitt svar på remissen.

Det finns för närvarande en mycket splittrad bild av hur efterfrågan på servicehus egentligen ser ut. Vänsterpartiet håller med Miljöpartiet om att alla som söker servicehus också bör få göra detta. Vi menar att servicehusen har en viktig funktion, också ur ett förebyggande folkhälsoperspektiv. Om det inte går att ta bort biståndsbedömningen så bör riktlinjerna åtminstone så länge bli betydligt generösare än i dag.”

Särskilt uttalande gjordes av Mirja Räihä m.fl. (S) enligt följande.

”Den moderatledda majoriteten har infört den så kallade valfrihetsreformen, vi anser att den är en experimentverkstad.

Vi vill däremot ha en valfrihet när det gäller insatser, att den äldre får välja insatser i större utsträckning än som är möjligt i dag. Därtill måste staden införa en flexiblare biståndsbedömning när det gäller ansökningar för att flytta till servicehus.”

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Ewa Larsson m.fl. (MP) enligt följande.

Att godkänna förvaltningens förslag till beslut samt därutöver anföra.

Motionären föreslår att biståndsbedömningen ska tas bort när äldre ska välja om de vill bo kvar hemma eller på servicehus. Vidare föreslås i motionen att biståndsbedömningen ska övergå till att ge stöd för vilken omsorg den enskilda äldre bör ha sitt eget boende eller på servicehus. Att göra så kräver ökade resurser, precis så som förvaltningen skriver.

Miljöpartiets politik inom äldreomsorgen tar sin utgångspunkt ifrån att våra äldre förtjänar en omsorg som är tillgänglig för alla oavsett behov, som garanterar en trygg vardag med hög livskvalitet och som är likvärdig och jämställd. Vi vill att alla som vill bo på äldreboenden ska få göra det. Vid förfrågningar om vad våra äldre tycker så är det kvalitén på omsorgen rankad allra högst. Totalt avsätter Miljöpartiet i årets budget 166 miljoner kronor mer än alliansen till omsorg om äldre till olika kvalitetshöjande åtgärder.

Av dessa medel är 50 miljoner kronor öronmärkta för att nå det motionären efterfrågar, valfrihet genom en generösare biståndsbedömning. Detta utgår från vår politiska ambition om att den enskildes äldres behov alltid ska stå i centrum.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Omina Younan (S), Jonas Ljungstedt (V), Emanuel Öz (S) och Rune Olofsson (S) till förmån för eget förslag enligt följande.

Att nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag.

Reservation anfördes av Awad Hersi (MP) och Derya Uzel (MP) till förmån för eget förslag.

Att nämnden tillstyrker motionen.

Särskilt uttalande gjordes av Ann-Katrin Åslund m.fl. (FP) enligt följande.

I budgeten 2014 för Stockholms stad har alliansen i Stockholm tydligt uttalat att särskild hänsyn ska tas till ålder och ensamhet vid ansökan om servicehusboende. Det

är viktigt ställningstagande och måste beaktas vid biståndsbedömningen oavsett vilken stadsdel man bor i.

I Folkpartiet anser vi att det är dags att ta ett steg vidare, den som är över 85 år och önskar servicehusboende bör som huvudregel beviljas detta. Idag avslås ca 40% av alla ansökningar om plats på servicehus, trots att det finns platser som står tomma.

Anledningen till detta är att biståndsbedömningen i många fall är hård och utestänger många som borde få en plats. Vi vill också att den som beviljas servicehusboende ska kunna välja vilket servicehus som helst i staden där det finns plats. Saknas plats ska det finnas möjlighet att ställa sig i kö.

Kvarboendeprincipen är en viktig princip för de som önskar bom kvar hemma och få hjälp av hemtjänst och hemsjukvård. Den principen får dock inte förvandlas till ett tvång för den som önskar flytta till ett servicehus för att bryta sin isolering och känna sig mer trygg”:

Särskilt uttalande gjordes av Ornina Younan (S) och (V) enligt följande.

Den moderatledda majoriteten har infört den så kallade valfrihetsreformen, vi anser att den är en experimentverkstad.

Vi vill däremot ha en valfrihet när det gäller insatser, att den äldre får välja insatser i större utsträckning än som är möjligt idag. Därtill måste staden införa en flexiblere biståndsbedömning när det gäller ansökningar för att flytta till servicehus”.

Södermalm

Reservation anfördes av Erik Malm m.fl. (MP) och Gunnar Ågren (V) enligt följande.

Vi har tidigare sett siffror på Södermalm att 57 av 107 ansökningar till servicehus beviljats under det föregående året. Återstående 40 som fått avslag är det oklart huruvida de nekades plats pga snäva ekonomiska ramar i stadsdelen eller att de faktiskt inte behövde plats.

Problembilden blir än mer tydlig då pensionärsrådet också har framför att situationen blir allt allvarigare för de äldre. Pensionärsrådet menar att de som faktiskt beviljas boende på servicehus är i sämre skick än tidigare när de väl kommer in. I samband med att nästan 40% av ansökningarna avslås finns det en stor risk att behoven inte fullt ut tillgodoses på Södermalm.

Mot bakgrund av detta menar vi att motionen är välkommen och vi uppmanar äldrenämnden och kommunstyrelsen att arbeta med frågan enligt motionens att-satser

Särskilt uttalande gjordes av Anders Göransson m.fl. (S) enligt följande.

Den moderatledda majoriteten har infört den så kallade valfrihetsreformen. Vi anser att den är en experimentverkstad. Vi vill däremot ha en valfrihet när det gäller insatser, att den äldre får välja insatser i större utsträckning än som är möjligt idag. Därtill måste staden införa en flexiblare biståndsbedömning när det gäller ansökningar för att flytta till servicehus.

2013:76

**Motion av Christopher Ödmann (MP) om
frihet inom äldreomsorgen**

Dnr 327-1747/2013

Biståndsbedömning för beslut om de äldre ska få omsorg i hemmet eller på servicehus har spelat ut sin roll. Vi har i staden lediga lägenheter för äldre inom servicehusen, samtidigt som många äldre vill flytta till servicehusen. Men de får inte flytta in med hänvisning till stadens riktlinjer för biståndsbedömning. Det görs dessutom olika biståndsbedömningar i stadens olika stadsdelar vilket leder till att det i vissa stadsdelar är lättare och andra svårare att få komma in på servicehus.

Denna politik är omodern och bör ändras. Full valfrihet borde råda för de äldre så att de kan få välja att antingen bo kvar hemma eller flytta till ett socialt sammanhang, som t.ex. servicehusen kan ge.

Med utbyggda korttidsboenden och full valfrihet för de äldre att välja om man vill bo kvar hemma eller flytta till ett servicehus skulle många äldre kunna känna ökad trygghet och mindre oro. Redan idag kan äldre flytta till trygghetsboenden utan föregående biståndsbedömning. Istället har man ett kösystem som gör att man kan komma in allt eftersom.

Med tanke på de problem vi har i staden idag med många oroliga äldre som vill flytta till servicehus och med många tomma platser på servicehusen bör de äldre få välja om de vill flytta eller bo kvar i sin bostad. Det är lättare att hamna i en kö än att helt få avslag när man inte vill fortsätta bo kvar hemma.

Med anledning av detta anser vi att biståndsbedömningen bör tas bort när äldre ska välja om man vill bo kvar hemma eller på servicehus. Biståndsbedömningen bör övergå till att ge stöd för vilken omsorg den äldre bör ha oavsett om denne väljer att bo kvar hemma eller på ett servicehus.

Med anledning av ovanstående yrkar jag att

1. Biståndsbedömningen tas bort när äldre ska välja om man vill bo kvar hemma eller på servicehus
2. Biståndsbedömningen övergår till att ge stöd för vilken omsorg den enskilde äldre bör ha i sitt eget boende eller på sitt servicehus.

Stockholm den 26 november 2013

Christopher Ödmann